

Pyhjäjärven kaupungin talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma vuosille 2027-2028

Khall 24.11.2025

4/02.02.02/2025

Valmistelija

Talous- ja hallintojohtaja Sari Nissilä

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviosta ja -suunnitelmasta säädellään kuntalain 110 §:ssä seuraavasti:

- Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.
- Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.
- Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.
- Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat sekä tuloarviot ja siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.
- Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kuntalain säätämässä määräajassa. Alijäämän kattamista koskevista toimenpiteistä päätetään taloussuunnitelmassa. Jos alijäämää ei saada katettua määräajassa tai muut kuntalaissa säädetyt kriteerit täyttyvät, kunnassa voidaan käynnistää erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely eli kriisikuntamenettely.

Talousarvion yli- ja alijäämä lasketaan samoin kuin tilinpäätöksessä. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto ohjeistaa yli- ja alijäämän käsitteen sisällöstä tilinpäätöksessä. Ylijäämäeriin rinnastetaan myös vapaaehtoiset varaukset ja poistoero, jotka ovat kirjattaessa vähentäneet tilikauden ylijäämää. Kuntalain 110 §:ssä tarkoitettu ylijäämä lasketaan siten edellisten tilikausien yli- tai alijäämän, tilikauden yli- tai alijäämän sekä vapaaehtoisten varausten ja poistoeron summana.

Kaupunginhallitus päätti 17.06.2025 § 145 Pyhjäjärven kaupungin laadintaohjeista talousarvioon vuodelle 2026 sekä taloussuunnitelmaan vuosille 2027 – 2028.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 26.9.2022 Pyhjäjärven kaupunkistrategian 2030 päivityksen. Strategia perustuu valmisteluprosessin kautta tunnistettuihin tulevaisuuden muutostekijöihin ja sisältää Pyhjäjärven kehittämisen pitkän aikavälin tahtotilan, johon yhteisesti sitoudutaan.

Pyhäjärven kaupunkistrategian 2030 strategisiksi painopisteiksi on valittu:

1. Infra, osaaminen ja saavutettavuus,
2. Elinvoima ja hyvinvointi,
3. Vahva ja mahdollistava kaupunki,
4. Yhteistyö ja vuorovaikutus.

Pyhäjärven kaupungin talousarvioesityksessä vuodelle 2026 kunnallisverotulojen kertymäksi on arvioitu 7.600.000 euroa, tuloveroprosentin ollessa 9,10 %. Talousarviovuoden osuudeksi yhteisöverotuotosta on arvioitu 950.000 euroa ja kiinteistöverokertymäksi 2.070.000 euroa.

Valtionosuuksia arvioidaan kertyvän vuonna 2026 yhteensä 4.380.000 euroa. Valtionosuuspäätös annetaan kuluvan vuoden lopussa. Valtionosuuskertymä sisältää tanssiopiston valtionosuuden 80.000 euroa, joka sisältyy hyvinvointipalvelujen osuuteen.

Talousarvioesityksessä ulkoiset toimintatuotot ovat 4,1 M€ sekä ulkoiset toimintakulut -18,5 M€. Toimintakatteeksi muodostuu -14,4 M€. Vuosikate on talousarvioesityksessä 0,14 M€. Poistojen ja poistoerojen jälkeen vuoden 2026 talousarvion tilikauden alijäämäksi jää -1,61 M€.

Pyhäjärven kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.6.2016 ensimmäisen tasapainottamisohjelman vuosille 2016 – 2021. Kaupungin talouden tasapainotusohjelman jatkovalmistelun tarve on ollut olemassa talouden kuvan muuttuessa, erityisesti verotulokehityksen muutoksen sekä hyvinvointialueen toiminnan alkamisesta johtuvien muutosten vuoksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 30.9.2024 § 61 Pyhäjärven kaupungin talouden tasapainotusohjelman vuosille 2025 – 2027.

Pyhäjärven kaupungin talouden tasapainottamisen onnistumiseen vaikuttavat merkittävästi tulevat tuulivoima-, aurinkovoima- ja akkuinvestoinnit. Kiinteistöverotulojen merkitys kuntien taloudessa kasvaa, koska kiinteistöverotuloja ei siirretä hyvinvointialueen toimintaan vaan ne pysyvät kokonaisuudessaan kunnalla. Pyhäjärven kaupungin kiinteistöverotuloja lisäävät tuulivoimatuotannosta saatavat kiinteistöverotulot vuodesta 2024 alkaen.

Kaupunginhallitus asetti 22.9.2025 taloustoimikunnan 31.5.2029 päättyväksi toimikaudekseen. Toimikunnan tavoitteena on päivittää talouden vuosien 2027 - 2030 tasapainottamisohjelma 30.9.2026 mennessä ja tehdä asiassa esitys kaupunginhallitukselle. Tasapainottamisohjelman avulla Pyhäjärven kaupungin tulee turvata kaupunkistrategiansa mukaisesti paikkakunnan itsenäisyys ja elinvoimaisuus ja varmistaa lähivuosina konsernitaseeseen todennäköisesti kertyvän alijäämän kattaminen kuntalain mukaisesti. Samalla toimikunnan tulee ottaa huomioon Pyhäjärvelle energiakäänteeseen tuomat suuret investoinnit ja niiden tuomat elinvoimalisäykset elinvoimatyön ja -investointien mahdollistajana.

Talousarvioesityksessä vuodelle 2026 investointien yhteismääräksi on arvioitu -8,41 M€:a. Suurimmat investointikohteet tulevana vuonna ovat keskuskoulu ja hyvinvointitalo.

Pitkäaikaisten lainojen lisäykseksi arvioidaan tuloslaskelman ja investointien talousarvioesitysten mukaan 11,0 M€. Vuoden 2026 talousarviotietojen

mukaan Pyhäjärven kaupungin lainakanta 31.12.2026 olisi yhteensä noin 48,6 M€ sekä asukasta kohti laskettuna noin 10.600 €/asukas.

Toimielimet ovat käsitelleet vuoden 2026 talousarviota ja vuosien 2027 – 2028 taloussuunnitelmaa seuraavasti:

- Maaseutulausakunta 3.11.2025
- Hyvinvointilautakunta 18.11.2025
- Tekninen lautakunta 19.11.2025

Kaupunginhallituksen ja johtoryhmän talousarvioseminaareja on järjestetty 16.10.2025 sekä 5.11.2025. Valmistelijat ovat saaneet seminaareissa ohjeistusta talousarvion ja taloussuunnitelman laadintaan.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kiviniemi Henrik

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Pyhäjärven kaupungin vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027 – 2028 taloussuunnitelman sekä päättää esittää sen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Päätös